

Veiledende etiske retningslinjer for bibliotekansatte

Vedtatt i 2007 som resultat av et samarbeid mellom Norsk fagbibliotekforening, Forskerforbundets bibliotekforening, Rådet for bibliotekansatte i Fagforbundet, Kulturforbundet i KFO, Norsk Tjenestemannslag, Skolebibliotekarforeningen i Norge, Bibliotekarforbundet og Norsk Bibliotekforening.

De etiske retningslinjene er tenkt å virke bevisstgjørende og samlende, i situasjoner hvor en står overfor vanskelige verdivalg og dilemmaer. Retningslinjene gjelder for alle typer av bibliotek og alle grupper av ansatte. Yrkesetiske retningslinjer for bibliotekansatte tar sikte på å etablere en høy etisk standard for bibliotekansatte. Retningslinjene skal minne erfarne bibliotekansatte om deres yrkesmessige ansvar og presenteres for nytilsatte. Retningslinjene er også ment å gi offentligheten tillit til bibliotekansatte. Hensikten er å gi en etisk ramme, ikke gi konkrete løsninger på spesielle problemer. Alle bibliotek oppmuntres til å ta i bruk retningslinjene i den daglige virksomhet og i virksomhetens langsiktige mål.

1. Bibliotekansatte skal arbeide for å **sikre brukerne likeverdig tilgang** til informasjon, kunnskapskilder og kulturelle ytringer, og møte dem med respekt, uavhengig av kjønn, etnisk tilknytning, nasjonalitet, sosial status, religion, politisk tilknytning, seksuell orientering, funksjonsdyktighet og alder.
2. Bibliotekansatte skal arbeide for, og utvikle **best mulige tjenester til alle** bibliotekets brukere i samsvar med de mål som gjelder for virksomheten.

Kommentar

Den enkelte bibliotekansatte har medansvar for at bibliotekets tjenester er tilpasset til beste for brukerne av det enkelte bibliotek og de mål som ligger til grunn for bibliotekets virksomhet. F. eks skal et universitetsbibliotek spesielt legge til rette for studier og forskning, mens et folkebibliotek i større grad skal ha sine tjenester rettet mot allmenne behov.

3. Bibliotekansatte skal være **faglig oppdatert**.

Kommentar

Dette er et ansvar både for arbeidsgiver og arbeidstaker. Den enkelte bibliotekansatte har et medansvar for å få den faglige oppdatering arbeidet tilsier, i form av å søke kurs og andre utdanningstilbud og ellers holde seg orientert om hva som skjer innenfor fagområdet.

4. Bibliotekansatte skal **dele kunnskap**, gi gjensidig støtte og veiledning til kollegaer, uavhengig av utdanning, yrkesbakgrunn og stilling.

Kommentar

Bibliotekansatte omfatter yrkesgrupper med forskjellig bakgrunn og kompetanse. Bibliotekansatte må være bevisst på viktigheten av kollegaers arbeidsinnsats og at kompetanse må deles. Et godt kollegafellesskap og gjensidig respekt mellom yrkesgruppene er viktig for et godt arbeidsmiljø. Dermed vil ikke profesjonskonflikter være til hinder for at alle ansatte kan yte best mulig tjenester til brukerne.

5. Bibliotekansatte skal **opptre uavhengig** i forhold til leverandører av varer og tjenester.

Kommentar

Bibliotekansatte skal velge leverandører av varer og tjenester ut fra hva som er best for biblioteket og for brukeren, og ikke la seg utsette for utilbørlig påvirkning fra

selskaper som tilbyr varer og tjenester. Bibliotekansatte skal også være seg bevisst eventuelle motytelser ved donasjoner og gaver. Bibliotekansatte oppfordres til bruk av fri programvare, åpne standarder og åpen kildekode der det er naturlig.

6. Bibliotekansatte skal **respekttere opphavsretten**, og tilstrebe å gi allmennheten best mulig tilgang til kunnskaps- og kulturkilder innenfor de begrensninger opphavsretten setter.

Kommentar

Bibliotekansatte plikter å sette seg inn i reglene som gjelder for opphavsrett og særlig bestemmelsene for eksemplarframstilling til privat bruk.

7. Bibliotekansatte skal **opptre uavhengig** i forhold til press fra individer, grupper og organisasjoner.

Kommentar

I situasjoner hvor enkeltpersoner, grupper eller organisasjoner gir uttrykk for synspunkter som kan oppfattes som inngrep i fri meningsdannelse og ytringsfrihet, skal bibliotekansatte opptre med profesjonell uavhengighet.

8. Bibliotekansatte skal ha **ytringsfrihet** innad og utad i saker som angår bibliotekets faglige virksomhet.

Kommentar

Bibliotekansatte er de fremste til å målbære faglige konsekvenser av politiske vedtak som gjelder biblioteket. Vi har rett til å ytre oss utad om biblioteksaker uten at dette skal komme i konflikt med vår lojalitet til arbeidsgiver. Bibliotekansatte har også rett til å varsle når det er påkrevd.

9. Bibliotekansatte skal **skille mellom personlig overbevisning og profesjonell yrkesutøvelse**, og ikke sensurere lovlig materiale.

Kommentar

Til tider vil en oppleve at materiale i biblioteksamlingen kan bli oppfattet som kontroversielt eller kan vekke anstøt på annen måte. Så sant det er innenfor lovens rammer skal ikke dette materialet spesialbehandles. Det skal være like tilgjengelig som annet materiale ved biblioteket. Hvor vidt materiale kan være støtende eller ikke skal ikke avgjøre plasseringen av det i bibliotekets lokaler.

Bibliotekansatte skal ikke forskjellsbehandle materiale på grunnlag av innhold, sjanger eller medium eller ut fra selvsensur, verken ved innkjøp, utvalg, kassering eller formidling.

10. Bibliotekansatte skal sikre at brukerens litteratur- og informasjonsbehov og andre personlige **opplysninger behandles konfidensielt**.

Kommentar

Opplysninger om brukernes informasjons- og litteraturbehov skal ikke bringes videre til andre personer eller institusjoner på forespørsel fra disse. Brukeropptreden/-adferd skal heller ikke være gjenstand for diskusjon blant bibliotekansatte på steder der de kan overhøres av utenforstående.

06.11.2007